

Între acestea, un domeniu aparte, cu care avea multiple afinități, era al arhitecturii reședințelor aristocratice românești, cărora le-a dedicat numeroase comunicări științifice și articole. În prețioasa stingerii sale, ea a publicat cea de a doua carte de autor, având ca subiect conacul Ghica de la Ghergani⁷.

Contribuțiile sale la cunoașterea istoriei castelului Peleş și a operei lui Gustav Klimt în România, fac din lucrările Ruxandei Beldiman repere bibliografice de neocolit.

Liviu Brătuleanu (1942–2017)

AURELIAN STROE

Viața lui Liviu Brătuleanu pare o aventură, deși el nu era un aventurier, ci, mai degrabă, un temerar, hotărât să înfrunte dificultățile și provocările cele mai neobișnuite. Însuși faptul că este născut într-un ținut istoric pentru români spune multe. O parte din copilărie și-a petrecut-o la Sebeș-Alba, unde s-a dovedit a fi un copil năzdrăvan, care își ținea părinții în alertă („Ai mei mă așteptau cu masa, iar eu eram cu o așa-zisă plută pe râu”). Năzdrăvăniile au continuat și când a crescut, materi-

alizându-se în alpinism (sub îndrumarea pionerului alpinismului românesc Emilian Cristea), speologie și, mai ales, călătorii, uneori pe drumuri și în locuri în care nu te-ai prea fi îndemnat să te duci.

A absolvit Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” din București (1970) și, tot aici, s-a specializat în sistematizare și proiectare de...centrale nucleare. A lucrat la IPROTIM Timișoara și ISPE București. Marea sa pasiune (nu numai profesională) au fost, însă, monumentele istorice, cărora le dedica timpul liber (să nu uităm că sâmbăta era zi lucrătoare!), drept care, după 1990, a făcut o nouă specializare în restaurarea monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice. Astfel, a ajuns la D.M.A.S.I., proaspăt reînființată. Aici, colegul nostru a trecut prin diverse servicii, rămânând, în cele din urmă, la evidență și cercetare. Înainte de „trecerea” lui la monumente, avea deja numeroase fișe și fotografii privind arhitectura Țării Românești, cu accent pe Oltenia. La D.M.A.S.I. a avut norocul să fie coleg cu arh. Gh. (Ghighi) Sion (plecat și el dintre noi), marele său „rival”. Purtau îndelungi discuții, de obicei în contradictoriu, asupra unor subiecte importante, dar și asupra unor amănunte, la care noi, colegii lor, nici nu ne-am fi gândit. Uneori se ajungea la „arbitrajul” directorului științific, istoricul Sergiu Iosipescu, și, de cele mai multe ori, Ghighi - cu o experiență în domeniu mult mai vastă - ieșea învingător, fără ca Liviu să se supere. Din biroul în care stăteau cei doi veterani a învățat foarte multe mult mai tânărul arhitect Dan D. Ionescu („spiridușul” nostru), de curând aterizat printre noi direct de pe băncile școlii, care, am eu impresia, îi și zgândărea spre a le „stoarce” noi informații. Pentru controversele legate de proiectele de restaurare se ajungea la arhitectii Sanda Ignat, iarăși Ghighi Sion și Peter Derer (primul nostru director).

În biroul său de la Evidență stătea la loc de cinste neegalata carte a lui Nicolae Stoicescu, Bibliografia localităților și monumentelor feudale din România. Tot pe aproape avea și lucrări ale lui Virgil Vătășianu, Vasile Drăguț și Corina Popa - pentru că, în acea vreme, conducătoarea catedrei de artă medievală românească de la Belle-Arte se ocupa, în principal, de monumentele medievale ale Olteniei. Liviu era un arhitect care citea și citea din „clasici”. Citea mult și din istorici de artă (!!), un fapt aproape de neconceput astăzi, când arhitecții îi ignoră pe istoricii de artă și invers, cele două școli

luptând-se, pur și simplu, pentru a dovedi că una dintre ele este mai bună decât cealaltă.

Întotdeauna a lucrat cu plăcere, dublată de conștiinciozitate, iar atunci când era convins că are dreptate nu dădea înapoi, indiferent cine era preopinientul. A făcut multe, foarte multe documentații, unele remarcabile – pe care le folosim și astăzi, a fotografiat arhitectură vernaculară care se mai păstrează doar în imaginile lui. Era, ca mulți dintre noi, pasionat și de fotografie – avea lungi discuții cu fotografii nostri George Dumitriu despre aparate foto, obiective, accesorii, unghiurile de fotografiere.

O preocupare permanentă a sa a fost studierea arhitecturii balcanice – evident cu extensiile din țările române (culele), precum și studierea arealului în care putea găsi rădăcinile influențelor care s-au succedat în arhitectura medievală din Moldova. A fost fascinat de Athos, de arhitectura monahală de acolo, de legăturile Sfântului Munte cu țările române. Toate acestea au însemnat drumuri, multe drumuri, de cele mai multe ori în compania soției sale, Anca Brătuleanu, profesoară la I.A.I.M., dar și a prietenilor și chiar colegilor de serviciu (Teodor Octavian Gheorghiu, Alexandra Țințăreanu, Raluca și Sergiu Iosipescu).

Nu a scris mult, dar ce a scris rămâne, mai ales în cazurile în care trata subiecte mai „teoretice” – sistemele de boltire utilizate la beciurile caselor domnești și boierești din Țara Românească din secolele XVII și XVIII (împreună cu Anca Brătuleanu, 1989); conacul Rosetti-Balș (1991); culele Olteniei (în *Denkmäler in Rumänien*, München, 1995); restaurarea bisericii Adormirea Maicii Domnului din Belin – Covasna (împreună cu arh. Florin Dobrescu, 1996); *Et in Athos ego* (2005); Sulina, parte a peisajului cultural (2006); reședința lui Dimitrie Cantemir din Istanbul (2008); ctitoriile românești de la Athos (2008) și lista ar putea continua.

Nu ne-am despărțit de Liviu. Îl simțim mereu prezent la „serviciu”, ne gândim la el de câte ori plecăm în voiajuri tematice, apelăm la cele scrise de el și la fotografiile sale. Este și va rămâne cu noi!